

Krāsosim zaļi jeb videi draudzīgās krāsas

Laura SILIŅA

Tuvojoties vasarai, sarosās gan tie, kas iecerējuši īstu kapitālo remontu vai savas privātmājas pabeigšanu, gan arī tie, kuri vēlas tikai atsvaidzināt nobružātās sienas vai piešķirt telpām jaunu, svaigu elpu. Remonta laikā daudzās mājās jūtama svaigas krāsas smarža, kas liecina par jaunām pārmaiņām. Aizvien biežāk gan nākas dzirdēt, cik šī smarža un svaigā krāsa var būt kaitīga mūsu veselībai un apkārtējai videi.

Raganas brūvējums bundžīnā?

Mūsdienās pieejamas dažādas, uz mākslīgi radītu ķīmisko

vielu bāzes ražotas krāsas. Daudzas krāsas, ar kurām krāsojam šodien, vairs nesatur svīnu, taču joprojām krāsu sastāvs ir ļoti raibs un ķīmisks. Nekas tā nepiesārņo gaisu telpās, kā krāsa, ar kuru tiek krāsotas sienas, griesti, grīda.

No 15 000 ķīmisko vielu, ko iespējams izmantot krāsu ražošanā, liela daļa ir gaistošie organiskie savienojumi (GOS), naftas un akmeņogļu pārstrādes produkti. Starp tiem ir benzols, fenols, formaldehīds, petroleja, toluols, ksilols, kas ir toksiski. Saskaņā ar ASV Slimību kontroles centra informāciju, šie savienojumi, iztvaikojot gaisā istabas temperatūrā, būtiski pasliktina gaisa kvalitāti un var izraisīt no-

pietnas veselības problēmas. To ietekme atkarībā no koncentrācijas var būt pavisam neliela, piemēram, nelabums, reibonis, acu un elpošanas ceļu kairinājums, bet tā var būt arī ārkārtēja, izraisot nopietnas slimības, tādās kā nieru bojājumi vai vēzis. ASV Nacionālais vēža pētniecības institūts publicējis pētījumu, ka krāsošanā nodarbinātajiem strādniekiem būtiski palielinās risks saslimt ar vēzi.

Atkarībā no krāsas veida izgarošana var turpināties mēnešiem, lai gan viskritiskākais ir krāsas uzklāšanas laiks un pirmās dienas vai nedēļas.

ASV Vides aizsardzības aģentūras pētījumi pierāda, ka GOS li-

menis iekštelpās pēc krāsošanas ir tūkstoš reižu lielāks nekā brīvā dabā. Bet krāsas izgarojumi spēj izklūt arī ārā un saindēt gaisu, saules gaismas iedarbībā sekmējot smoga veidošanos.

Krāsas, kas veidotas uz eļļas bāzes un ko pārsvarā izmanto virtuvēm un vannas istabām, kur ir lielāks mitrums, parasti satur vairāk GOS (25–50% no krāsas sastāva) nekā ūdens bāzes krāsas. Bieži eļļas krāsas tiek atšķaidītas ar šķīdinātājiem, kas ir ļoti toksiskas vielas. Uz ūdens bāzes veidotajās krāsās GOS ir daudz mazāk – tikai 5–10% no sastāva.

Baidoties no GOS, cilvēki cenšas izvairīties no alkīda un eļļas krāsu lietošanas, aizliegti